

1 SKYRIUS

Ant išklibusių pastolių gūžėsi susitaršęs vyras ir spoksojo į tūkstančius šviesų, žėrinčių nakties tamsoje. Jis dėvėjo apsmukusius džinsus ir išblukusį velvetinį švarką, kuris atrodė per plonas šaltam vėjui. Įdėmiai stebėdama vyrą pro neįstiklintą, neapdailintą langą, Abė bandė suprasti, ar jis ruošiasi nušokti.

– Jis čia jau penkiolika minučių, – tarė policininkas patrulis, stovintis Abei už nugaros. – Neatsako į mūsų šūksnius. Nesiteikia net pažvelgti į mūsų pusę.

Abė atsainiai linktelėjo galvą neatitraukdama akių nuo vyro, kuris tuo metu žvilgčiojo žemyn, pavojingai pasviręs į priekį. Abė neabejojo, kad jis kaupia drąsą, ir žinojo neturinti daug laiko.

Ji žengtelėjo atgal ir apsidairė vertindama situaciją. Ten, kur jie stovėjo, vis dar vyko statybos – tai liudijo naudoti strypai, neįstiklinti langai, statybinės medžiagos ir atliekos. Ant grindų mėtėsi maisto pakuotės, kelios nuorūkos ir tuščias cigarečių pakelis. Abės kolega Vilas Vėrynas kalbėjo radijo mikrofону, pritvirtintu prie peties, o toliau lūkuriavo du žmonės iš Gelbėjimo tarnybos – pasiruošę veikti, jei ji nuspręstų, jog reikia stverti potencialų savižudį, balansuojantį ant pastolių.

Čia, penkiasdešimt antrame nebaigto dangoraižio aukšte, buvo vėjuota. Kalbėdama su vyru per vėjo šuorus, Abė būtų turėjusi šaukti. Jos balsas tada skambėtų rėksmingai, tad vargiai panėšėtų į raminantį santūraus derybininko toną.

Ji žvilgtelėjo į Vilą svarstydamą, ar šį kartą būtent jis turėtų tapti pagrindiniu derybininku. Jo balsas žemesnis, be to, galėjo šaukti garsiau. Vis dėlto nuojauta jai kuždėjo, kad vyrui, sėdinčiam ant

pastolių, Vilas gali pasirodyti grėsmingas. Šiuo atveju ji tiko geriau.

– Ar jums reikia megafono? – paklausė policininkas kilstelėdamas mėlyną nešiojamąjį megafoną.

Abė papurtė galvą.

– Jei šauksiu per šį daiktą, jis nušoks, kad tik viso to negirdėtų, – paaiškino ji. – Aš lėndu laukan.

Vienas iš Gelbėjimo tarnybos vyrų jai prie saugos diržų pririšo virvę. Tada, sunkiai rydama seiles, ji pro langą išsliugė į tuštumą.

Lauke vėjas buvo kur kas stipresnis, negailestingai blaškė jos kūną. Abė įsitvėrė į pastolių vamzdį. Širdžiai beprotiškai plakant, ji stengėsi nekreipti dėmesio į metalinio karkaso girgždėjimą ir braškėjimą. Saugos diržai dabar atrodė beveik kaip pokštas – jei prarastų pusiausvyrą, tos plonos juostos niekaip neišlaikytų jos svorio. Smogė svaigulio banga, apkarto burnoje.

Įveikusi baimę, Abė sutelkė dėmesį į vyrą, sėdintį kitame pastolių gale. Jo kojos karojo virš bedugnės. Žengtelėjo vyro link. Jis nemirk-sėdamas pažvelgė į ją. Jo lūpos drebėjo, o skruostas buvo dukart perdrėkštas. Du karščiuojantys raudoni rėžiai odoje – nelygūs ir atviri. Abė žengė dar žingsnį. Dabar ją nuo vyro skyrė trys jardai.

– Daugiau nesiartink! Aš šoksiu! – riktelėjo vyras. Jo balsas buvo kimus ir desperatiškas.

Abė lėtai pakėlė ranką priekin atsuktu delnu ir tarė:

– Gerai. Lieku čia.

– Prisiekiu, aš tai padarysiu!

Vyras palinko į priekį.

Abė atsargiai atsėdo ant pastolių krašto ir kreipėsi į jį:

– Matai? Būsiu čia. Aš tik noriu pasikalbėti.

Suspaudęs lūpas, vyras nusisuko ir įsistebeilijo į Niujorko kon-tūrus dangaus fone. Kosėdamas patapšnojo sau per kišenes, paskui atsikrenkštė ir nusispjovė.

– Aš esu Abė Malen, – pasakė Abė, stengdamasi kalbėti ramiai ir nerūpestingai. Tarsi jie būtų du nepažįstamieji, atsitiktinai susitikę vaikštinėdami pastoliais per šimtą pėdų virš gatvės.

Vyras ją ignoravo nugrimzdęs į savo mintis.

– Koks tavo vardas? – paklausė ji po kelių sekundžių.

Vyras neatsakė.

Abė laukė neskubindama įvykių. Toks delsimas jai naudingas. Pareigūnės pasirodymas išblaškė vyro vidinį susitelkimą, ir dabar jis atrodė sutrikęs. Visas sukauptas ryžtas išsisklaidė.

Buvo šalta. Abė vilkėjo ilgą palta, po juo – megztinį. Ir vilnonę kepuraitę. Tačiau šalikas ir pirštinės liko automobilyje. Viena ranką ji laikė kišenėje, bet kita spaudė stingdantį pastolių vamzdį ir nesi-ruošė jo paleisti. Nosis ir ausys, atrodė, jau pavirto varvekliais.

Nekantravo ištarti: *man šalta*. Tai būtų elementarus žmogiškas bendravimas. Jei tau šalta, užsimeni, nes tai yra tiesiog žodžiai ir tam tikras būdas užmegzti ryšį, pradėti pokalbį. Tačiau net ir tokiuose paprastuose žodžiuose slypėjo spąstai. Kadangi teiginys *Man šalta* buvo apie ją. O pats blogiausias dalykas, kurį ji dabar galėjo atlikti, tai sudaryti išpūdį, jog nori kalbėti apie save. Todėl, užuot pasakiusi *Man šalta*, Abė ištarė:

– Šalta. Tu tikriausiai sužvarbęs.

Vyro akys liko įsmeigtos į horizontą.

– Atrodo, kad tau labai skauda, – tęsė ji. – Kas atsitiko?

Vyras stipriai sukando dantis, tarsi šis klausimas būtų pervėręs mintis. Vis dėlto jis pasislinko šiek tiek toliau nuo krašto. Abė laukė vildamasi, kad vėl prabilis. Jai reikėjo rasti ką nors – bet ką – kas jį paskatintų atsiverti. Žinojo, kad Vilas karštligiškai stengiasi išsiaiškinti šio vyruko vardą ir priežastį, kuri jį privertė užkopti į penkiasdešimt antrą aukštą ir išlįsti pro langą.

Galiausiai Abė pasakė:

– Gal tu nori man papasakoti, kas atsitiko?

Ji nesitikėjo, kad vyras sutiks. Norėjo, kad pasakytų *ne*. Tai būtų pradžia. Ir tai jam suteiktų jausmą, jog kontroliuoja situaciją. Jei jis pasakytų *ne*, padėtis taptų daug geresnė. Tačiau vyras nereagavo į jos žodžius, o žvilgsnis tebebuvo tuščias. Nerangiai, sunkiai judindamas rankas, jis vėl patapšnojo sau per kišenes. Tai panėšėjo į girto žmogaus judesius.

– Gal tu nori šilto gėrimo? Galiu gauti termosą su kava ar arbata, – tęsė Abė.

Jos pasiūlymas nuskambėjo nuostabiai jai pačiai. Turėjo atrodyti toks pat puikus ir jam. Bet žmogus tik dar labiau įsitempė. Tarsi jam būtų sukėlę įtarimą, jog tai kokia nors gudrybė.

Ar tapo dar šalčiau? Paleidusi ledinį pastolių vamzdį, Abė įsi-kišo į kišenę ir kitą ranką. Nors buvo saugiai įsitaisiusi ant pastolių, jai pasirodė, kad, paleisdama vamzdį, padarė klaidą. Netyčia žvilgtelėjo žemyn, kur žiojėjo bedugnė tamsuma. Vėl smogė svaigulio banga, netgi galingesnė už pirmąją. Jos veidas išbalo. Abė susmeigė nagus sau į delną taip stipriai, kaip tik galėjo. Skausmas praskaidrino sąmonę.

Abė skubiai pakėlė akis aukštyn ir nukreipė žvilgsnį į dangoraižius. Iš ten, kur ji sėdėjo, atsivėrė nuostabus vaizdas. Mintyse ji pagyrė vyrą: jis tikrai gerai išsirinko vietą. Nedaug dalykų Abei kėlė tokį stiprų pagarbos jausmą kaip Niujorko kontūrai dangaus fone. Štai baltos šviesos užlietas dangoraižis „Empire State Building“, o už jo – kone vaiduokliška mėlynas gigantiškas Laisvės bokštas. Šiuos dangoraižius supo daugybė kitų bokštų ir pastatų su begale langų, tarsi kviečiančių žvilgtelėti į gyvenimus anapus jų. Net dabar, ketvirtą valandą ryto, daugelis langų švietė, o gatvėmis zujo pulkai automobilių, tamsoje mirgančių raudonomis ir geltonomis šviesomis.

– Kaip atsirado šie įdrėskimai? – paklausė vyro Abė.

Uždavinėdama klausimus, vardydama jo galimus išgyvenimus, ji vis mėgino ir mėgino ieškoti būdo jį prakalbinti. Abė tai darė nepailsdama ir labai stengdamasi, kad joje besikaupianti neviltis ir nerimas nesigirdėtų balse. Vyras atrodė vis labiau įsitempęs ir nervingas. Galop užsimerkė, o jo kvėpavimas tapo tankus ir negilus. Abė jautė, jog jį tuoj praras. Atėjo laikas kviesti Gelbėjimo tarnybos vyrus.

Ar jie suspės? Abė tuo abejojo. Tačiau neturėjo kito pasirinkimo. Jie privalo mėginti.

Ir staiga ji pagalvojo apie nuorūkas ir tuščią cigarečių pakelį ant grindų šalia lango. Vyras tapšnojo sau per kišenės taip, tarsi ieškotų cigarečių. Ji įsivaizdavo, kaip jis stovėjo prie lango ir rūkė savo paskutinę cigaretę prieš užsiropšdamas ant palangės ir išlįsdamas laukan.

Prisimindama vyro reakciją į jos ankstesnį pasiūlymą, Abė neketino jam siūlyti cigaretės. Ji tiesiog pasisuko į langą ir šūktelėjo:

– Ei, aš baisiai noriu parūkyti. Ar kas nors turi cigaretę?

Vienas iš Gelbėjimo tarnybos vyrų pro langą jai padavė cigaretę ir žiebtuvėlį. Abė atsargiai ištiesė ranką ir paduotus daiktus suspaudė saujoje. Tada įsikišo cigaretę tarp lūpų ir prisidėgė. Ji nerūkė nuo koledžo laikų, tabakas jai kėlė šleikštulį, tačiau patraukė cigaretę taip, tarsi tai būtų pats skaniausias dalykas pasaulyje. O paskui lėtai išpūtė dūmus.

Vyras, pakreipęs galvą, ją stebėjo. Ji antrą kart užsitraukė cigaretę.

– Gal ir aš galėčiau gauti vieną? – galop ištarė jis.

– Žinoma, – atsakė Abė ir atsigręžė į langą. – Ar galite duoti dar vieną – šiam vyrukui?

Gelbėjimo tarnybos vyrukas padavė jai visą cigarečių pakelį.

– Pamėtek jį, – pasakė vyras.

Abė vylėsi, kad jis sieks pakelio. Tada būtų turėjęs ją prisileisti arčiau.

Na, bet jis bent jau kalba. Abė atsargiai pamėtėjo jam pakelį. Vėjo šuoras pakelio vos nenubloškė šalin, tačiau jis vis dėlto nusileido ant pastolių krašto. Vyras drebančiais pirštais išsilupo cigaretę ir prisidėgė žiebtuvėliu. Prireikė keturių bandymų, nes vėjas vis užpūsdavo žiebtuvėlio liepsną. Galop jis susidorojo, lėtai užsitraukė dūmą, o tada tarė:

– Ačiū.

– Gal norėtum dar ko nors?

– Ne. – Vyras išspaudė liūdną šypsny. – Aš Filas.

Abė irgi nusišypsojo.

– Malonu su tavim susipažinti, Filai. Kas tave čia atginė?

Vyras vėl giliai užsitraukė cigaretę.

– Gyvenimas.

Abė buvo pripratusi prie miglotų atsakymų ir mokėjo ištraukti dienos švieson tiesą.

– Gyvenimas, – atkartojė ji.

– Taip. Gyvenimas. Manau, tiesiog reikalai nesusiklostė taip, kaip norėjau.

Dabar, kai priverstė kalbėti, jos pagrindinė užduotis buvo palaikyti pokalbį ir *klausytis*. Geri derybininkai apskritai mažai kalba. Jie daugiausia klausosi ir skatina žmogų išsikalbėti. Tempia laiką. Kaupia informaciją. Ieško dalykų, kurie padėtų žmogų paveikti.

– Taip, kaip norėjai? – Abė persakė jo žodžius. Įrankis numeris vienas kiekvieno derybininko arsenale – tai atkartojimas. Atkartoti žmogaus žodžius, demonstruoti, jog klausaisi, ir skatinti jį pasakoti detaliau.

Įsivyravo kelių sekundžių tylą, paskui vyras pasakė:

– Prieš dvi dienas mirė mano sesuo.

– Apgailestauju. Turėjo būti labai skausminga ją prarasti. Kaip ji mirė?

– Vėžys. – Vyras pažvelgė į cigaretę tarp pirštų. – Plaučių vėžys. Ji netgi nerūkė.

– Štai kaip...

– Nuvykau į laidotuves ir mačiau, kad ten visi iki vieno mąstė tą patį. – Jis išpūtė debesį dūmų. – Kad tai turėjau būti aš.

Abė laukė. Dabar žodžiai jau liejosi. Jai tereikėjo klausytis.

Filas vėl užsitraukė dūmą.

– Pastaruosius dvidešimt metų pragėrinėjau savo gyvenimą. Dvejus metus praleidau kalėjime. Tėvai manęs atsisakė. Bet tik ne sesuo. Ji vis mėgino mane priversti kreiptis į anoniminių alkoholikų draugiją ar pasikalbėti su jos kunigu.

– Regis, ji buvo puiki sesuo.

– Taip. Ir gera dukra. Mano tėvams padovanojo tris mielas vaikaites. Ji buvo nuostabi motina. – Vyras užgesino cigaretę į pastolius. – Žinai, ką pamaniau, kai leido karstą į kapo duobę?

– Ką?

– Kad dabar neliko nė vieno, kurį galėčiau nuvilti. Kaip siaubinga šitaip mąstyti, tiesa?

– Kodėl siaubinga šitaip mąstyti?

– Tu nesupranti? – Vyras prakalbo garsiau. – Aš jau sukau galvą, kaip galėčiau išgerti. Mano sesuo mirė, ir aš tai panaudojau kaip dingstį gerti.

– Tikriausiai tau labai skaudu.
Jis nekantriai gūžtelėjo pečiais.
– Taigi aš gėriau. Paskui ryte nusipirkau dar vieną butelį ir vėl gėriau...

Regis, vyras pametė minčių eigą. Tuščiu žvilgsniu spoksojo į miesto kontūrus.

Abė mėgino rasti būdą perfrazuoti vyro žodžius, priversti jį mąstyti šviesiau.

– Tu sielvartavai. Tad paslydai.
– Matyt. – Jis neatrodė įtikintas. – Mano kaimynas naktimis leidžia garsią muziką.
– Garsią muziką?
Padaręs pauzę, vyras išsitraukė kitą cigaretę ir prisidegė.
– Labai garsią muziką. Tad aš apie vidurnaktį atsikėliau. Buvau piktas. Man tvinkėjo galvoje. Jaučiausi velniškai blogai.
Jis kelis kartus užsitraukė cigaretę. Pirštai virpėjo. Išpūsti dūmų kamuoliai kaipmat išnykdavo vėjyje.
– Namie turiu šautuvą.
Velniai griebtu! Jeigu jis nušovė kaimyną, situacija taptų kur kas sudėtingesnė. Būtų sunku jį įtikinti grįžti į pastatą, jei žinotų, kad kitoje lango pusėje laukia kalėjimas.
Kadangi vyras tylėjo, po kelių sekundžių Abė ištarė:
– Šautuvą?
– Man reikia nusišlapinti, – staiga pasakė Filas. – Jau senokai reikia.
– Mes galime grįžti į vidų, tu nusišlapinsi, o tada baigsime mu-dviejų pokalbį.
Kreivai šyptelėjęs, vyras atsakė:
– Aš taip nemanau.
Jis atsistojo su cigarete lūpose ir palinko į priekį tarsį rengtųsi šokti žemyn. Abės širdis pašėlusiai suplakė.
– Palauk...
Vyras atitraukė kelnių užtrauktuką, ir po kelių akimirų į naktį įsmigo šlapimo čiurkšlės puslankis.
– Tikiuosi, apačioje nieko nėra, – sumurmėjo jis.

Baigęs Filas užsitraukė kelnių užtrauktuką ir vėl atsisėdo. Paskui išsiėmė iš burnos cigaretę ir išpūtė dūmus.

– Taigi čiupau šautuvą, nuėjau pas kaimyną ir pabeldžiau į duris. Jis atidarė.

– Aišku. – Lėtai kvėpuodama, Abė stengėsi apmalšinti širdies plakimą.

– Įėjau vidun. Pas jį buvo kelios draugės. Jie visi klausėsi tos muzikos ir atrodė apsvaigę nuo narkotikų, supranti? Aš ištuštinau visą šautuvo apkabą į jo prakeiktą grotuvą.

Ačiū Dievui.

– Kas tada atsitiko?

– Viena iš jo pamišusių draugių įsiuto, ėmė spardyti ir draskyti mane, – Filas papurtė galvą. – Tad aš ją nustūmiau ir išbėgau. Girdejau juos sakant, jog skambina policijai.

– Suprantu.

– Štai ir viskas. Būčiau nusišovęs, jei nebūčiau visų šovinių išpleškinęs į tą grotuvą. Todėl beliko ateiti čia.

Abė užjaučiamai linktelėjo galvą ir pakoregavo balso toną. Nerūpestingos, šnekios nepažįstamosios daugiau nebuvo. Jos balsas tapo gilesnis, lėtesnis, raminantis. Dėl žemėjančios intonacijos kiekvienas sakinyš ėmė skambėti kaip konstatavimas.

– Atrodo, tavo sesuo buvo vienintelis žmogus, kuris tave palaikė, kai jauteisi esąs duobėje, – pasakė ji. – Ji tikrai norėjo, kad susitvarkytum gyvenimą.

Abė padarė pauzę, leisdama tylai įsiskverbti ir atlikti darbą už ją.

Filas krūptelėjo tarsi išsigandęs ir sumiksėjo.

– Taip, tai tiesa.

– O kaip tavo dukterėčios? Sakei, kad jos mielos. Ar dažnai su jomis mataisi?

– Taip. Norėjau pasakyti, matydavusi, kai sesuo buvo gyva. Jos išties nuostabios mergaitės. O vyriausioji... – Filas šyptelėjo. – Ji turi tą žavų humoro jausmą. Jai tikrai pavykdavo mane prajuokinti iki ašarų.

Abė leido sekundėms bėgti. Leido vyrui pačiam daryti išvadas. Jo dukterėčios vis dar egzistavo. Jis vis dar galėjo juokauti su

vyriausiąja dukterėčia. Jo ateityje yra vilties kibirkštėlė. Jei tik jis su ja, Abe, grįš į vidų.

– Kaip tavo sesuo reaguotų į tai, jog susiruošei nusižudyti? – galiausiai paklausė ji.

– Tai nesvarbu, ji mirusi.

– Kaip manai, ką ji pasakytų, jei tebebūtų gyva?

– Manau, nebūtų laiminga.

– Kaip taip atrodo, ką jaus tavo dukterėčios, tavo tėvas ir motina, jei pasitrauksi iš gyvenimo iškart po sesers? – neatlyžo Abė.

Vyras kostelėjo. Paskui, tarsi mėgindamas tempti laiką, įsikišo į burną naują cigaretę ir išsitraukė žiebtuvėlį. Šis išslydo jam iš rankos.

Vyras stengėsi žiebtuvėlį nustverti ir dėl staigaus judesio prarado pusiausvyrą. Apimtas panikos, sumojavo rankomis ir pasviro į tuštumą. Abė vos suturėjo riksmą, besiveržiantį iš gerklės.

Vyro ranka sugriebė pastolių vamzdį, ir jis atgavo pusiausvyrą. Buvo išbalęs ir plačiai išsižiojęs. Abės širdis trankėsi krūtinėje. Ji išliko bežadė, nes tuo metu nepasitikėjo savo balsu, bet visą laiką žvelgė vyrui tiesiai į akis. Aplinkui kaukė vėjas.

– Filai, – galop ištarė ji. – Ar tu nori grįžti į vidų?

– Taip. – Vyro balsas drebėjo. – Bet nežinau, ar įstengsiu. Bijau, jog galiu nukristi.

– Viskas gerai. Nejudėk. Čia yra pora žmonių, kurie tau padės.